

Malmö stad
Kommunstyrelsen

Datum

2025-09-22

Adress

August Palms Plats 1

Diarienummer

STK-2025-892

Yttrande**Till**

Justitiedepartementet

Remiss Justitiedepartementet - Ökad insyn i politiska processer (SOU 2025:52)

Ju2025/01117

Sammanfattning

- Malmö stad avstyrker förslaget om en särskild reglering av organiserade intressenters kommunikation med politiska beslutsfattare (ett krav på ett lobbyregister). (13.2).
- Malmö stad anser inte att ansvar för att registrera kontakter bör läggas på förtroendevalda mottagare av ”påverkanskommunikation” – det skulle verka hämmande på det kontaktnät som är en naturlig del av politiskt arbete. (13.4).
- Malmö stad anser att varken kommuner och regioner eller deras medlemsorganisation SKR kan definieras som lobbyister eller sk påverkanskommunikatörer. (13.5 och 13.6.1).
- Malmö stad anser inte att det aktuellt att kräva att politiska beslutsfattare på regional och lokal nivå ska omfattas av regelverk om påverkanskommunikation, vare sig nu eller på sikt. (13.5.4).

Yttrande

Allmänt

Betänkandet har två övergripande delar. Den ena avser insynen i partiernas ekonomi och den andra tar sikte på påverkan av politiska beslutsfattare genom lobbyister. De frågor som rör insyn partiernas ekonomi rör partiernas inre angelägenheter och ligger utanför Malmö stad uppdrag. Malmö stad avstår därför att yttra sig i denna del.

13.2 En reglering om insyn

I betänkandet föreslås att det ska införas en lag som syftar till att trygga allmänhetens insyn i organiserade intressenters kommunikation med politiska beslutsfattare i avsikt att påverka politiska beslut. Malmö stad avstyrker förslaget om en särskild reglering av organiserade intressenters kommunikation med politiska beslutsfattare (ett krav på ett lobbyregister).

Malmö stads huvudinvändning är att förslaget skapar en tungrodd administration utan motsvarande mervärde i form av ökad transparens. Oberoende av hur en registreringsskyldighet avgränsas överväger nackdelarna. Görs avgränsningarna strama förloras viss information. Görs å andra sidan kravet på registrering omfattande förlorar informationen sitt värde eftersom det blir svårt att se skogen för träden. De många och olikartade kontaktytor som förkommer gör det också närmast omöjligt att skapa rimliga avgränsningar.

En mångfald av aktörer bedriver påverkansarbete i förhållande till politiska beslutsfattare på alla nivåer. Det gäller nationellt, regionalt och lokalt. Påverkan är ett naturligt och centralt inslag i en demokrati. De som agerar i förhållande till politiska beslutsfattare har vitt skilda motiv, allt ifrån kommersiella sådana till rent ideologiska.

Skulle det ändå bli aktuellt med en registreringsskyldighet gör Malmö stad följande bedömningar av de avgränsningar som föreslås.

13.4 Aktörer som vill påverka ska bära ansvaret att lämna uppgifter

I betänkandet ställs frågan är om ansvaret för att lämna uppgifter om påverkanskommunikation ska läggas på de politiska beslutsfattarna eller på de aktörer som vill påverka det politiska beslutfattandet. Förslaget i betänkandet landar i att ansvaret ska läggas på påverkansaktörerna - inte på de politiker påverkansinsatserna riktas mot.

Malmö stad anser inte att ansvar för att registrera kontakter bör läggas på förtroendevalda mottagare av ”påverkanskommunikation” – det är hämmande för det kontaktnät som är en naturlig del av politiskt arbete.

13.5 Mottagare av påverkan

I betänkandet görs avgränsningar av vilka som kan vara mottagare av sådan lobbyverksamhet som leder till att de som vill påverka ska omfattas av skyldigheten att registrera sina kontakter.

Malmö stad anser att varken kommuner och regioner eller deras medlemsorganisationer, exempelvis SKR, kan definieras som lobbyister. Den svenska modellen med flernivåstyre och en grundlagsskyddad kommunal och regional självstyrelse är en väl fungerande modell. Flernivåstyret och det delade ansvaret förutsätter ett väl fungerande samspel mellan samhällsnivåerna. Det är därför viktigt att företrädare för kommuner och regioner kan ha kontakter med såväl politiker som tjänstemän i riksdag, regering och offentliga utredningar som ett led i sitt uppdrag.

Företrädare för myndigheter på lokal och regional nivå liksom deras medlemsorganisationer är inte lobbyister i ordets snäva bemärkelse. Kommuner och regioner är en del av flernivåstyret i den svenska förvaltningsmodellen och att se företrädare för dessa som lobbyister är systemfrämmande.

Kommuner och regioner har ett grundlagsskyddat självstyre. Att införa statligt reglerad insyn i deras kontakter med externa aktörer riskerar också att inkräkta på denna självständighet.

13.5.4 Beslutsfattare på regional och lokal nivå

I betänkandet görs bedömningen att politiska beslutsfattare på regional och lokal nivå inte ska omfattas av regelverket i vart fall inte i nuläget.

Malmö stad anser inte att politiska beslutsfattare på regional och lokal nivå ska omfattas av ett regelverk om påverkanskommunikation. Att olika intressenter träffar och för en dialog med beslutsfattare på regional och lokal nivå är en betydande del av den demokratiska beslutsprocessen.

Det blir också administrativt betungande för dessa intressenter. Ett krav på registrering och rapportering av kontakter kan ha en negativ effekt på den öppna dialogen mellan kommuner, regioner och civilsamhället, näringslivet och medborgare. Det kan motverka det demokratiska samtalet snarare än att främja det.

Malmö stad noterar dessutom att kommittén inte funnit evidens för att det skulle vara ett systematiskt problem med kontakter mellan påverkansaktörer och kommunala beslutsfattare.

13.6.1 Juridiska personer ska omfattas, liksom enskilda näringsidkare som har PR som huvudverksamhet

I betänkandet föreslås att en juridisk person eller enskild näringsidkare som bedriver påverkanskommunikation ska vara skyldig att lämna uppgifter, men att en enskild näringsidkare som har annat än omvärldsrelationer och kommunikation som huvudsaklig verksamhet ska undantas från uppgiftsskyldigheten. Malmö stad anser att kommuner och regioner och deras medlemsorganisationer inte kan anses vara lobbyister.

Den svenska modellen med flernivåstyre och en grundlagsskyddad kommunal och regional självstyrelse är en väl fungerande modell. Europakonventionen om kommunal självstyrelse skyddar också kommuners rätt att organisera sig för att gemensamt kunna företräda sin sektors intressen.

Att kommuner och regioner genom sin medlemsorganisation SKR fritt och utan en tungrodd administration kan ha kontakter med såväl politiker som tjänstemän i riksdag, regering och offentliga utredningar är ett viktigt led i samspelet mellan nationell nivå och kommuner och regioner.

Företrädare för myndigheter på lokal och regional nivå är inte lobbyister, de är en del av flernivåstyret i den svenska förvaltningsmodellen. Att se företrädare för kommuner och regioner som sådana påverkansaktörer att de skulle tillföras ett ”lobbyregister” är systemfrämmande.

Detsamma gäller de övriga demokratiskt valda organ som kommuner och regioner kan vara medlemmar i. Också dessa verkar på medlemmarnas uppdrag i syfte att påverka politiska beslut till förmån för ett intresse, en sektor eller geografisk del av landet.

Ordförande

Stefana Hoti

Sekreterare

Pamela Lindqvist